

Szirmai Panni

A FEMINISTA SZENT BRIGITTA

WORLD PRESS PHOTO

2019-09-25 | ESSZÉ, WORLD PRESS PHOTO

Megan Scott tavaly Írország védőszentjének öltözve tüntetett a szélsőséges abortusztörvény elfogadása ellen Dublinban. Jelmeze szinte kifogástalan: a kortárs szociokulturális közeg egyetlen ismertetőjegye a fekete bőrbakancs a szent lábán. De

hogyan juthat eszébe ma egy ír nőnek, hogy a (kelta istennőből „katolizált”) középkori szent alakjában lehet a legnagyobb hatással?

Írország női védőszentjét – a népszerű Szent Patrik mellett – az írek számára a kelta eredet és a katolikus elhivatottság együtt teszi jelentőssé. Szent Brigitta apja pogány skót király, anyja keresztény rabszolga volt, keresztény szellemben nevelkedett. Többek közt az utazók, a költők, a gyerekek és a termékenység patrónusaként tisztelik, alakjához számos legenda és csodás esemény kötődik, például egyes források arról számolnak be, hogy képes volt a vizet sörré változtatni.

Bár több kérője akadt, a szép Brigitta nem volt hajlandó férjhez menni, Jézus jegyeseként szüzességet fogadott – döntéséről több történet szól. Egy legenda szerint Brigitta azért imádkozott, hogy az Úr elvegye a szépségét, így érdektelenné váljon a férfiak szemében. Másik, radikálisabb változat szerint udvarlói megharagudtak a kikoszarás miatt, de amikor egyikük gúnyolódott, hogy a tekintetét csak a férjére függesztheti, Brigitta a saját szemét szúrta ki, hogy elkerülje az alárendelt szerepet. (Aztán az imádság visszaadta szeme világát.)

az egyetlen lehetséges menekülési út

Szent Brigitta a korban az egyetlen lehetséges menekülési utat választotta: a vallásnak szentelte életét. Írországban elsőként csak nőknek szóló kolostort alapított (480 körül,

Kildare-ben), és menedéket nyújtott a nyomorultaknak és bajbajutottaknak.

Ugyancsak legenda, hogy a hozzá forduló megesett lányon (aki megszegte szüzességi fogadalmát): „a hit erejével” segített – fájdalommentes és veszélytelen abortuszt hajtott végre.

A mélyen katolikus Írországban érthetően Szent Brigitta alakját nem utóbbi tette miatt övezi tisztelet. A vallásos országban a terhességmegszakítás minden formája tiltott volt – még a vérfertőző viszonyból vagy erőszakot követően fogant magzatok elhajtása is – egészen a most, a 2018-ban elfogadott enyhébb törvény hatályba

lépéséig. A középkori szent önzetlen segítségével 14 év börtönt kockáztatott volna a modern világban. Viszont a középkorban (és aztán is) rendszeres és megszokott illegális beavatkozás volt a magzatelhajtás.

Szent Brigittára ma proto-feministaként is hivatkoznak. A kortárs érdeklődés előzménye egy néhány évtizeddel korábbi alkotás. Judy Chicago amerikai művész *The Dinner Party* című, monumentális munkáján a nőtörténet főszereplői között jelenik meg Szent Brigitta. A mű művészettörténeti szempontból és a feminista reprezentáció felől nézve is emblematikus: szimbolikus nőalakokat vonultat fel az ókortól a nyolcvanas évekig.

Korunk kérdései 1. díj, sorozat
Olivia Harris, Egyesült Királyság

A május 25-i írországi népszavazáson a meghatározó többség a világ egyik legszigorúbb abortusztörvénye ellen voksolt. Az alkotmány Nyolcadik Módosításának – a terhességmegszakítást lényegében kivétel nélkül, akár nemi erőszak és vérfertőzés esetén is tiltó – eltörléséért indított mozgalom a közösségi médiában kampányolt és az utcán is felvonultatta érveit tüntetések és színházi látványosságok keretében.

Megan Scott Szent Brigittának, Írország védőszentjének öltözve kampányol a törvény eltörléséért Dublin fő bevásárlóutcáján.

WORLD PRESS PHOTO kiállítás a Magyar Nemzeti Múzeumban
2019. szeptember 19 – október 23.